

Naar landbouwbeleid MET langjarig perspectief

*Op 29 oktober zijn er **Tweede Kamerverkiezingen**. Wij hopen dat ook uw partij wil bijdragen aan een toekomstbestendig, stabiel, perspectiefvol en vitaal platteland. Hier vindt u 10 beleidsdossiers met de weg naar perspectief van de Producenten Organisatie Varkenshouderij. Wij hopen dat u deze wilt meewegen in uw verkiezingsprogramma.*

De varkenshouderij beweegt al decennialang mee met maatschappelijke wensen en is koploper in duurzaamheid. Wij bieden maatschappelijke oplossingen voor circulaire landbouw, een vitaal platteland, energie en klimaat. Wij zetten grote stappen in diergezondheid en welzijn. En bovenal leveren wij gezond, veilig en betaalbaar voedsel!

Linda Verriet, voorzitter POV

1. Kom met een voedsel- strategie die zekerheid biedt

Volgende veilig en betaalbaar voedsel is niet vanzelfsprekend. Nederland staat wereldwijd bekend om zijn efficiënte landbouw, met uitzonderlijk lage emissies per kilo product en een minimaal gebruik van grondstoffen. Dit maakt Nederland tot een voorbeeld voor duurzame voedselproductie. Voedselzekerheid is niet alleen nationaal, maar ook internationaal cruciaal. De wereldbevolking groeit en de vraag naar dierlijke en plantaardige eiwitten neemt toe.

Nederlandse voedselproducenten willen blijven bijdragen aan voedselzekerheid vooral binnen, maar ook buiten Europa. En hierin een voortrekkersrol blijven vervullen. Europese en wereldwijde uitdagingen vragen een bedrijfsleven dat gefaciliteerd wordt door de overheid: bij innovaties, duurzaamheid, marktwerking en concurrentiepositie. Zo blijft de Nederlandse agrofood sector een sterke speler in het voedselvraagstuk.

2. Kies voor een gelijk speelveld in de EU: de markt is leidend

De economische consequenties van 'verduurzaming' worden vaak vergeten. Wanneer Nederlandse producten duurder worden, zal de toestroom van goedkopere importproducten toenemen. Daarbij voldoen buitenlandse producten niet altijd aan de eisen die wél aan Nederlandse producten worden gesteld.

Laat de economische consequenties en marktgevolgen van prijsverhogende voorstellen altijd in beeld brengen. Negeer die nooit. Zet een Europees level playing field centraal. En zet een stop op importeren van producten die tegen lagere standaarden geïmporteerd zijn.

3. Geurbeleid: objectieve meetmethoden en realistische normen

Het Ministerie I&W werkt aan nieuw landelijk geurbeleid. Lokale overheden hebben de ruimte om hiervan af te wijken, emotie speelt daarbij een grote rol. Gemeenten zitten vaak met de handen in het haar door tekort aan kennis en menskracht. Met als resultaat: emotionele discussies, inperken van ontwikkelruimte voor boeren, besluiteloosheid, overlastsituaties die niet worden opgelost, juridische procedures. Geef ruimte aan innovaties op gebied van emissiereductie en meetmethoden voor geur. Wij vragen u daarnaast te kiezen voor een objectief landelijk geurbeleid, én inzet om regionale en lokale willekeur te voorkomen.

4. Faciliteer Convenant Stappen naar een Dierwaardige veehouderij

In juni 2025 is het Convenant Stappen naar een Dierwaardige veehouderij getekend door private partijen en de overheid. Dit Convenant brengt de gezamenlijke ambitie tot uitdrukking van de betrokken veehouderijsectoren, maatschappelijke organisaties, markt- en ketenpartijen en het ministerie van LVVN. Het richt zich vooral op bovenwettelijke stappen naar meer dierenwelzijn, zoals meer ruimte per dier en betere omgevingsverrijking.

Daarbij zijn heldere afspraken gemaakt over de randvoorwaarden die het veehouders mogelijk moet maken stappen naar een dierwaardige veehouderij te realiseren. Daarbij moet er aandacht zijn voor de samenhang met andere dossiers, zoals emissiereductie. Een nog in te stellen autoriteit moet erop toezien dat alle partijen zich aan de afspraken houden.

Bezie AMvB, Convenant en Autoriteit Dierwaardige Veehouderij in samenhang en houd deze in balans. 'Bouwstenen' weghalen of toevoegen kan de stabiliteit schaden. Wij vragen overheid en politieke partijen om de Convenantafspraken te faciliteren met consequent en passend overheidsbeleid.

5. Maak vergunningen voor duurzame stallen, energieproductie en mestverwaarding mogelijk

De varkenshouderij heeft oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken op gebied van circulariteit en klimaat. Daarbij is het belangrijk dat ondernemers de ruimte krijgen om nieuwe innovatieve stallen te bouwen, in combinatie met mestverwerkingstechnieken die methaanuitstoot reduceren en passende mestproducten maken. De overheid stimuleert op papier en met de mond duurzame ontwikkelingen en kringlooplandbouw. In de praktijk echter, worden initiatieven vaak in de kiem gesmoord. De vergunningverlening staat compleet stil, de beleidsruimte ontbreekt of de infrastructuur is er niet.

Wij vragen:

- houdbare vergunningen voor bovenstaande initiatieven;
- infrastructuur voor transport van o.a. elektra en gas;
- beleidsruimte voor: stikstofhoudende meststoffen gewonnen uit dierlijke mest
- (kunstmestvervangers) en het gunstig inrekenen van restproducten uit mestverwerking.

6. Behoud locaties met ontwikkelperspectief

De varkenshouderij ondergaat een enorme krimp en daarbij gaan ook veel mooie duurzame locaties verloren. Om daadwerkelijk stappen te zetten in verduurzaming, alsook om ruimtelijke puzzels op te lossen, vragen wij aandacht voor behoud en perspectief voor de locaties van de toekomst. Dit zijn voornamelijk bestaande locaties, daar waar ontwikkeling kan plaatsvinden. Dit zijn ook locaties waar ondernemers in kwetsbare gebieden naartoe kunnen verplaatsen. Wij vragen om beleid dat gericht is op behoud van goede locaties en faciliteren van bedrijfsverplaatsing uit kwetsbare gebieden.

7. Ruimte voor ondernemen: sturen op doelen i.p.v. middelen

In plaats van doelen, schrijft de overheid vaak middelen voor. Dit vanwege de handhaafbaarheid. De overheid kan zo gemakkelijker controleren of het middel wordt toegepast. Voorbeelden: kalenderlandbouw (bij wet regelen voor welke datum de aardappelen geoogst moeten zijn); voorschrijven emissiebeperkende technieken (waardoor perspectievolle voermaatregelen niet meetellen). Zorg voor beleid dat stuurt op doelen in plaats van op middelen; zorg voor beleid op basis van vertrouwen in plaats van op wantrouwen. In de varkenshouderij werken we aan innovatie op gebied van integrale duurzame stallen, waarbij emissies tot het minimale beperkt worden. Deze systemen zijn niet alleen goed voor NH3 reductie, maar ook bijvoorbeeld voor klimaat en dierenwelzijn. Wij vragen om beleid gericht op doelsturing, houdbare vergunningen en snelle vergunningverlening

8. Robuust en realistisch mest- en stikstofbeleid

Niet rekenmodellen en algemene aannames, maar de lokale bodemvruchtbaarheid moet leidend zijn bij de bemesting. Door te weinig dierlijke mest kunnen bodems veranderen in een zeef. In plaats van minder, spoelt meer stikstof uit naar het grondwater. Zorg voor beleid op basis van lokale omstandigheden met bemestingsnormen naar behoefte van bodem en gewas, in plaats van beleid op basis van landelijke model-gemiddelden.

De rechter en activistische milieuorganisaties maken de dienst uit. Dit is mogelijk geworden door onvoldoende doordacht beleid. Maak de overstap van fictief modellenbeleid dat eenzijdig stuurt op stikstof, naar beleid dat stuurt op de staat van de natuur. Volg hiervoor de Europese richtlijnen en handleidingen! En stop met het zetten van dikke nationale koppen op het natuurbeleid. Dat laatste zet het land op slot.

9. Stop intimidatie en bedreiging van boeren

Boeren hebben te maken met intimidatie, bedreiging en treiterijen. Uit monitoring vanuit de sector blijkt dit alleen maar toe te nemen. Boeren voelen zich onveilig en vogelvrij verklaard. NGO's grossieren in handhavings- en Woo-verzoeken, en negatieve framing van boeren. Vakbladartikelen leiden tot handhavingsverzoeken, Woo-verzoeken leiden tot persoonlijke bedreigingen en procedures, boerengezinnen worden belast, bedreigd en getreiterd. De rechter zet vooralsnog geen streep. Wij vragen de overheid beleid te maken dat deze intimidatie stopt en ervoor te zorgen dat handhavings- en Woo-verzoeken worden ingezet waarvoor die zijn bedoeld.

10. Houd vast aan langjarige afspraken: respecteer het Actieprogramma Vitale Varkenshouderij

Dierenwelzijn is een hot topic en afgelopen jaren werden vele one issue moties ingediend, zonder integrale visie. Terwijl de varkenshouderij al langere tijd werkt aan dierenwelzijn vanuit het Actieprogramma Vitale Varkenshouderij. In 2019 maakten overheid en varkenshouderijketen langjarige afspraken over verduurzaming. Die zijn vastgelegd in genoemd Actieprogramma.

Er is stabiliteit nodig om het Actieprogramma uit te voeren. Tegenwerkende moties uit de politiek helpen hierbij niet. De laatste jaren worden gemaakte afspraken telkenmale 'vergeten' en overruled door nieuwe kabinetsplannen, waardoor ontwikkelingen stil komen te liggen. De Nederlandse landbouw staat voor grote uitdagingen. Naast het dierenwelzijn, zijn er meerdere milieuvraagstukken. Er is integraal beleid nodig, dat duidelijk is, stabiel en robuust. Boeren kunnen niet investeren op wispelturig beleid.